

Pénzügyminisztérium

ÚTMUTATÓ

55 345 03 0000 00 00 Közösségi-civil
szervező szakképesítés

2721-06 Közösségszervezés II.

2. vizsgarész

1. vizsgafeladat/szóbeli vizsgatevékenység (10 perc)

2010.

1. Az útmutató célja

- A 2721-06 Közösségszervezés II. modul követelményeinek részletező leírása
- A vizsgakövetelmények teljesítése az egységes értelmezés alapján.

2. Szakmai követelmények

2.1. A szakember által ellátandó munkafeladatok

- Kapcsolatokat szervez:
  - = azonosítja a potenciális partnereket,
  - = felkeresi a potenciális partnereket,
  - = bizalmat épít személye, szándékai iránt,
  - = beszélgetés(ek)re hívja az érdeklődőket,
  - = nyilvánosságra hozza a közös szándékokat,
  - = online rendszert, kapcsolatokat épít,
  - = korszerű adathordozókat használ,
  - = adatbázisokat, szövegfájlokat készít és használ,
  - = él a tömegkommunikáció eszközeivel.
- Ösztönzi a lokális civil részvételt:
  - = biztosítja a lakossági, civil és intézményi részvétel lehetőségeit,
  - = bátorítja a helyi cselekvési szándékokat,
  - = bátorítja a civil társadalmi kezdeményezéseket,
  - = megszervezi a kezdeményezők első körét,
  - = biztosítja a folyamatos, kölcsönös kommunikációt a helyi szereplők között,
  - = bevonja a településfejlesztési koncepciók megalkotásának folyamatába a helyi közösségeket,
  - = létrehozza a helyi közösségek számára fontos információs adatbázisokat,
  - = közreműködik a lakossági, közösségi kezdeményezések rögzítésében, a formális előterjesztések készítésében,
  - = dokumentálja a közösségi munkát.
- Partnerségi együttműködést épít:
  - = figyelemmel kíséri a helyi és a munkája szempontjából fontosabb lokális döntéshozók tevékenységét,
  - = eligazodik fontosabb közhivatalok, közintézmények területén, és szükség szerint kapcsolatot tart azokkal,
  - = alkalmazza az önkormányzatokra vonatkozó törvényeket, rendeleteket, az adott település rendeleteit, a szakmai előírásokat,
  - = bemutatja az önkormányzati rendszer működési elveit az érdekelteknek,
  - = ellátja a település (térség) partikuláris érdekű közösségei közötti horizontális kapcsolatépítés feladatait a partnerség jegyében,
  - = ellátja a településen (térségben) működő civil szerveződések szövetsége és a helyi hatalom közötti horizontális kapcsolatépítés feladatait a partnerség jegyében,
  - = ellátja a településen (térségben) működő civil szerveződések szövetsége és a gazdasági élet szereplői közötti horizontális kapcsolatépítés feladatait a partnerség jegyében,
  - = megteremti a kapcsolattartáshoz szükséges kereteket, folyamatosan működteti azokat az ahhoz nélkülözhetetlen nyilvánosság fenntartásával,
  - = szakmailag támogatja a helyi cselekvést.

- Tanulmányutat, tapasztalatcserét ajánl, szervez:
  - = információkat közvetít,
  - = szakmai műhelybeszélgetéseket szervez,
  - = tájékozik a pályázati lehetőségekről,
  - = adekvát továbbképzéseket, szakmai képzéseket ajánl, kínál,
  - = adekvát továbbképzéseket, szakmai képzéseket szervez,
  - = nyomon követi az EU támogatási rendszerének változásait,
  - = ismeri és továbbadja a hazai forrásteremtési lehetőségeket.

2.2. A munkatevékenység során alkalmazott szakmai ismeretek és készségek

Szakmai ismeretek

Helyi társadalom, településközösség definíció.

Helyi hatalom definíció, az önkormányzatiság elve.

Csoportok szervezése.

Információk gyűjtése és továbbadása.

Civil cselekvési technikák.

Konfliktuskezelés.

Érdekegyeztetés.

Magyar önkormányzati rendszer.

Önkormányzatok működésének társadalmi feltételei és gazdasági alapjai.

Jogi előírások.

Szektorok közötti együttműködés változatai, a haszonáramlás irányai.

Szektorok közötti együttműködés statútumai.

Ágazatok a közszolgáltatásban és szektorok a közszolgáltatásban.

Szektorközi kapcsolatszervező munka lépéseinek ismerete.

Társadalmi egyeztetés lépéseinek ismerete.

Informatikai, technikai ismeretek.

Kommunikációs ismeretek.

A közösség-szervezés alapvetése.

- A kezdeményezés módozatainak ismerete.
- A szakmai segítség módozatainak ismerete.
- Interjú, oral-history, esettanulmány készítése.
- Közösségi beszélgetések, ülések, tárgyalások levezetése.
- Az aktivizáló módszerek alkalmazása.
- Az együttműködés szervezése.
- A lokális kapcsolatrendszer bővítése.
- A nyilvánosság szervezése.

Szakmai készségek

- ECDL 1. m. IT alapismeretek.
- ECDL 3. m. Szövegszerkesztés.
- ECDL 4. m. Táblázatkezelés.
- ECDL 5. m. Adatbázis-kezelés.
- ECDL 6. m. Prezentáció.
- Elektronikus levelezés.
- A közösségi identitás jelképeinek alkotó használata.
- Kapcsolatszervező készség.
- Köznyelvi beszéd-készség.

- Szakmai nyelvű beszédképesség.
- Prezentációkészítés.
- Jogszabály-alkalmazás képessége.
- Tárgyalási képesség.
- Előadói képesség.
- Kommunikációs képesség.
- Meghallgatni tudás képessége.
- Dokumentálás.

2.3. Az adott szakma feladatainak ellátásához szükséges szakmaspecifikus módszer-, társas és személyes kompetenciák

Személyes kompetenciák

- Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság.
- Kitartás.
- Megbízhatóság.
- Önfegyelem.
- Pontosság.
- Türelmesség.

Társas kompetenciák

- Kapcsolatteremtő képesség.
- Kapcsolatfenntartó képesség.
- Empatikus képesség.
- Tolerancia.
- Közérthetőség.
- Kezdeményezőképeség.

Módszerkompetenciák

- Áttekintő képesség.
- Információgyűjtés.
- Módszeres munkavégzés.
- Gyakorlatias feladatértelmezés.
- Nyitott hozzáállás.

3. A szakmai vizsga

3.1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

- a) Iskolai rendszerű szakképzésben: a szakképzési programban meghatározott tudásszintmérések és legalább 30 nap időtartamú, összefüggő szakmai gyakorlat teljesítésének igazolása az utolsó szakképző évfolyam eredményes elvégzését tanúsító, hivatalosan lezárt okiratban. A tudásszintmérést az ajánlott szakképzési programban meghatározottaknak megfelelően jóváhagyott szakképzési program alapján kell lebonyolítani.
- b) A PM által kiadott Útmutató alapján elkészített záródolgozat – előírt határidőre történő – leadása.

- c) A PM által kiadott Útmutató alapján elkészített vizsgaproduktumok - előírt határidőre történő – leadása.

3.2. A szakmai vizsgafeladat

1. vizsgafeladat:

Közösségszervezési gyakorlati munkáról írásbeli vizsgaproduktum (esettanulmány, interjú, oral history) védése.

3.3. A vizsgafeladathoz rendelt vizsgatevékenység

Vizsgatevékenység: szóbeli

Időtartama: 10 perc (felkészülési idő 5 perc, válaszadási idő 5 perc)

A vizsgaproduktumot a tanuló önállóan (otthon) készíti el, az elkészítés időtartama nem korlátozott.

4. A szakmai vizsgafeladat tartalma

4.1 A hozzárendelt vizsgafeladat

Közösségszervezési gyakorlati munkáról írásbeli vizsgaproduktum (esettanulmány, interjú, oral history) önálló elkészítése.

A jelölt szabadon eldöntheti, hogy esettanulmányt, interjút vagy oral history-t készít.

4.2 Esettanulmány készítése

4.2.1 Az esettanulmány fogalma

Az esettanulmány egy közösségi folyamat vagy akció rendszerezett leírása, dokumentálása és elemzése, szakmai reflexiója, tények és az élmények elegye.

4.2.2 Az esettanulmány felépítése

a) A tények leírása

- A helyzet ismertetése, amelybe belépünk (a feltárás módszereinek ismertetésén keresztül)
  - = a közösség tágabb és szűkebb társadalmi környezetének leírása
  - = a közösség történeti-, szociológiai- és statisztikai jellegű leírása
  - = a közösségen belüli viszonyok leírása
  - = a közösség mentális állapotának, attitűdjének, a közösség önmagáról vallott nézeteinek leírása
- A közösségi történések ismertetése
  - = a közösségfejlesztői szándékok ismertetése és megokolása
  - = a beavatkozásra kiválasztott módszerek indoklása és leírása
  - = a közösségi feltárás eseményei
  - = a közösségi szükségletek, problémák körvonalazódása
  - = a probléma megoldásra vonatkozó közösségi elgondolások, tervek ismertetése
  - = a tervek megvalósításának folyamata, módja, eseményei
  - = a megvalósítás értékelése, következő tervek irányvonalainak ismertetése

- A helyi közösség szerepe a folyamat/akció véghezvitelében, a bevonódás mértéke és dinamikája
    - = kiket sikerült megszólítanunk, kik vállaltak és milyen szerepeket?
    - = létrejöttek-e új szerveződések, s ha igen, hogyan alakították ki közösségi szerepüket?
    - = akcióik, egymáshoz és másokhoz való viszonyuk, vezetőik, döntéseik, partnerségi kapcsolataik stb.
  - A közösségfejlesztő szakember szerepének elemzése
    - = hozzájárult-e a probléma felismeréséhez és megoldásához (kezeléséhez), mi volt a szerepe ebben, mit jelentett a számára ez a munka?
    - = előfordult-e, hogy tanácstalan volt, hogy zsákutcába tévedt, hogy egyáltalán nem, vagy csak későn ismerte fel lépéslehetőségeit?
    - = milyen belső feszültségek árán jött rá egy-egy helyzet megoldására?
    - = elegendőnek bizonyult-e szakmai felkészültsége? Kompetensnek érezte-e magát minden helyzet kezelésében?
    - = Voltak-e megfelelő partnerei – kollégák, más szervezetek képviselői?
  - Az újfajta beavatkozás módjának leírása (ha van ilyen), módszertani útmutató készítése
  - A munka akadályai, vagy segítő, váratlan események ismertetése,
  - Miért ott hagytuk abba, ahol éppen? Befejezett folyamatról van-e szó, vagy még mindig zajlik?
- b) Élmények, reakciók, örömeik, ballépések, feszültségek, indulatok, konfliktusok, váratlan elemek, sikerek, kudarcok, csoportdinamikai történések beleszövése a folyamat leírásába.
- c) Közösségfejlesztői tanulságok és következtetések levonása.

4.3 Interjú készítése

4.3.1 Az interjú fogalma

A közösségfejlesztésben alkalmazott interjú funkciója a kapcsolatfelvétel, a bizalomépítés és legfőképpen az, hogy bekapcsolódásra, a közösség, a helyi társadalom életében történő cselekvő részvételre mozgósítson.

Az interjúkészítés a kezdeményezés, a lakosság megszólításának egyik fontos módszere. Egyszerűbben úgy is fogalmazhatunk, hogy kezdeményező beszélgetéseket folytatunk a helybeli lakosokkal, azokkal, akiket a helyi közösségi élet néhány, általunk ismert vezetője jelentős helyi polgároknak tart.

4.3.2 Az interjú javasolt kérdései

A felsorolt kérdések orientáló jellegűek, tetszés szerint szűkíthetők, illetve bővíthetők.

- Milyennek látja saját települését?
- Mit jelent számára e település polgárának lenni?
- Mi a jó az itteni életben?
- Mi a rossz az itteni életben?
- Ha rajta állna, min változtatna és hogyan?
- Vállalna-e tevéleges szerepet e problémák megoldásában? Ha igen, melyet?
- Kit tartana arra alkalmasnak a településen, hogy bevonjuk ebbe a munkába?
- Eljönne-e a (mondjuk) egy hét múlva rendezendő közös és nyilvános beszélgetésre, ahova minden beszélgetőpartnerünket meghívunk?

4.4 Oral history készítése

4.4.1 Az oral history fogalma

Szóbeli történelem. Személyes kikérdezésen alapuló kutatási, felmérési, ismeretszerzési módszer. Az oral history készítője a közlő személyes élményanyagát kívánja rögzíteni.

Ennek a módszernek kettős célja van, egyrészt rekonstruálni lehet a múltat beszámolókon keresztül, másrészt alkalmas arra, hogy bemutassa, hogyan értelmezik az emberek múltat, milyen kép alakult ki az emberek emlékezetében a történelmi eseményekről. A rögzítettek a helyi nyilvánosság segítségével (portréfilm, verseskötet, cikkek a helyi lapba ill. évkönyvbe, iskolai tanórákon való bemutatás stb.) a közösségi identitás élményt nyújtó forrásaivá válhatnak.

„Az oral history, miközben saját szavaik felhasználásával visszaadja az embereknek a történelmet, egyúttal segíti is őket egy önmaguk által formált jövő kialakításában.” Paul Thompson)

„Az elbeszélte élettörténet az események, történések sorozatán keresztül a mindennapi élet legbelső szintjeire vezet el, s felfejti azokat az interpretációs mechanizmusokat és stratégiákat, amelyek segítségével az individuum, a közösség saját életvilágát szervezi, s amelyek segítségével önmagát egy szélesebb kontextusban, társadalmi terekben és történelmi időkben elhelyezi.” (Niedermüller)

4.4.2 Az oral history területei (Stradling nyomán)

- Előző generációk történelmi tapasztalatainak átadása és megőrzése (szóbeli hagyomány);
- Egy-egy emberi sorson belül az élettörténetet meghatározó és az életpályának jelentőséget adó események narratívája (szóbeli életrajz);
- Egy-egy egyéni személyes beszámoló adott eseményekről, történelmi kérdésekről amelyeket kortársként megéltek;
- Szemtanúk beszámolóinak rögzítése egy-egy történelmi esemény folyamán illetve azt követően

A megadott területek orientáló jellegűek, a konkrét témát, területet a jelölt határozhatja meg.

4.4.3 A vizsgaproduktum terjedelme

8-10 oldal, 2200-2500 karakter szóköz nélkül/oldal. Betűtípus és -méret: Times New Roman, 12 pont.

Az interjú és az oral history AV eszközzel rögzített változatának időtartama 25-30 perc.

4.5 Egyéb formai előírások

Az esettanulmányt nyomtatott formában, az interjút és az oral history-t nyomtatott formában (legépelve) és AV eszközön (CD vagy DVD vagy magnetofonkazetta) kell leadni a megadott határidőre.

A nyomtatott formában elkészített vizsgaproduktumot címlappal (név, a képzőhely megnevezése, a szakképesítés és modul megnevezése, a vizsgaproduktum címe, dátum) ellátva, oldalsorszámozással, összefűzve, aláírva kell leadni.

Az AV eszközön leadott vizsgaproduktumot címlappal (név, a képzőhely megnevezése, a szakképesítés és modul megnevezése, a vizsgaproduktum címe, dátum, aláírás) kell leadni.

5 Használható eszközök

A dokumentációban minden, a választott területtel, témával kapcsolatos írásos és képi anyag felhasználható – levelezés, jegyzőkönyvek, tervek, projektleírások, meghívók, kiadványok, videofelvételek, fotók, tablók, termékek stb. Ezek részletei beépíthetők a tanulmányba, vagy mellékelhetők ahhoz, illetve meghivatkozhatók.

6. A szakmai vizsga értékelése

A szakmai vizsgafeladat %-os értékelését a vizsgaproduktum és a védés során elért teljesítmény 50-50%-a alapján kell meghatározni.

6.1 Az írásbeli vizsgaproduktum értékelése:

6.1.1 Az esettanulmány értékelése

sor-szám	vizsgafeladat szakmai részegységeinek tartalma	maximális összpontszám	Teljesítmény %
1	Tények leírása	40	40 %
2.	Élmények reakciók stb. beleszövése	20	20 %
3.	Közösségfejlesztői tanulságok és következtetések levonása	40	40 %
	Összesen:	100 pont	100 %

6.1.2 Az interjú értékelése

sor-szám	vizsgafeladat szakmai részegységeinek tartalma	maximális összpontszám	Teljesítmény %
1	Interjúalany kiválasztása	20	20 %
2.	Kérdezéstechnika <ul style="list-style-type: none"> ○ mennyire empatikus, tapintatos, segítő a kérdés, van-e pozitív visszacsatolás ○ mennyire mozgósít bekapcsolódásra, a közösség, a helyi társadalom életében történő cselekvő részvételre ○ mennyire rajzolódik ki a helyi közérzet az interjú nyomán	60	60 %
3.	A nyomtatott (gépelt) interjú szerkesztettsége, nyelvi megformálása, hitelessége	10	10 %
4.	A nyomtatott (gépelt) változat formai kivitelezése, mellékletek	10	10 %
	Összesen:	100 pont	100 %

6.1.3 Az oral history értékelése

sor-szám	vizsgafeladat szakmai részegységeinek tartalma	maximális összpontszám	Teljesítmény %
1	Interjúalany kiválasztása	25	25 %
2.	Kérdezéstechnika	55	55 %

	<ul style="list-style-type: none"> ○ mennyire empatikus, tapintatos, segítő a kérdezés, van-e pozitív visszacsatolás ○ mennyire sikerül a prekoncepciót, előzetes értelmezést a kérdésekből kiszűrni 		
3.	A nyomtatott (legévelt) oral history szerkesztettsége, nyelvi megformálása, hitelessége	10	10 %
4.	A nyomtatott (legévelt) változat formai kivitelezése, mellékletek	10	10 %
	Összesen:	100 pont	100 %

6.2 Szóbeli: a vizsgaproduktum védése

A vizsgaproduktum szóbeli védése során a következő szempontok alapján max. 100%-os teljesítménnyel értékeli a vizsgabizottság:

- A prezentáció szakmai színvonala
- A kérdésekre adott válaszok szakmaisága
- Összbenyomás (előadásmód, kommunikációs-készség, meggyőzőkészség, logikus gondolkodás)

6.3 A szakmai vizsgarész eredményessége

A szakmai vizsgarész akkor eredményes, ha a vizsgafeladathoz rendelt vizsgatevékenységet a jelölt legalább 60%-os szinten teljesítette.

6.4 A szakmai vizsgarész értékelése %-osan

1. feladat 100%

6.5 A szakmai vizsgarész értékelése %-osan

Az 55 345 03 0000 00 00 azonosító számú, Közösségi-civil szervező megnevezésű szakképesítéshez rendelt 2. vizsgarész súlya a vizsga egészében.

2. vizsgarész: 20

7. A szakmai vizsga szervezése és lebonyolítása

A vizsgázó és a vizsgát szervező intézmény feladatát a képzést szervező felsőoktatási intézmény határozza meg - beleértve az időpontok, határidők kijelölését, a vizsga dokumentálását.

8. Felmentés a szakmai vizsgarész alól

8.1. Közösségfejlesztő ráépülési szakképesítéssel rendelkező

Az a jelölt, aki az 52 345 02 0001 54 01 azonosító számú Közösségfejlesztő megnevezésű ráépülési szakképesítéssel rendelkezik, felmentést kap a Közösségszervezés II. vizsgarész teljesítésének kötelezettsége alól.

8.2. Korábbi teljesítés

Az a jelölt, aki a „Közösségszervezés II.” 2. vizsgarész korábbi teljesítését hitelt érdemlően igazolja, mentesül a vizsgarész teljesítésének kötelezettsége alól.

9. Javasolt szakirodalom jegyzéke

A képzés során a tudásszintmérésekhez rendelve

9.1. 1. tudásszintmérő vizsgafeladat

- Adam B. Seligman: A civil társadalom eszméje. Kávé Kiadó, 1997
- Böhm Antal: A helyi társadalom. CSVMTF Társadalomtudományi és Közművelődési Tanszéke, 1996.
- Pálné Kovács Ilona: A helyi politika. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990.
- Brachinger Tamás: A legkisebb közös többszörös. In. Parola 2001/4. szám
- 1989. évi II. TÖRVÉNY az egyesülési jogról
- 1990. évi LXV. TÖRVÉNY a helyi önkormányzatokról
- Comitatus című folyóirat civil társadalom rovata
- Parola című folyóirat, www.kkapcsolat.hu
- Mozgó Világ 1996/9. p. 3-67.
- A civil társadalom újjászületése. Rockefeller Brothers Fund – Autónia Alapítvány, Bp. 1991.
- A. Gergely András: Urbanizált méhkas, avagy a helyi társadalom. MTA PTI, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1993.
- Brachinger Tamás: Civilek és a politikai hatalom. In. Civil Szemle II. évfolyam I. szám, 2005.
- Kákai László: Önkormányzunk értetek, de nélkületek. Pártok és civil szervezetek a helyi társadalmakban. Századvég Kiadó, Budapest, 2004.

9.2. 2. tudásszintmérő vizsgafeladat

- 1990. évi LXV. TÖRVÉNY a helyi önkormányzatokról
- www.nca.hu

9.3. 3. tudásszintmérő vizsgafeladat

- Vercseg Ilona: Közösségfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak. Budapest, 2004. Közösségfejlesztők Egyesülete, Parola-füzetek. – Bevezetés, I., II., IV/2. fejezet
- Budapesti Nyilatkozat. Az európai civil társadalom fejlesztése a közösségfejlesztés eszközeivel. CEBSD, IACD és KÖFE Konferencia-záródokumentum, Budapest, 2004. március 25-28., Közösségfejlesztők Egyesülete (www.kka.hu)
- Varga A. Tamás – Vercseg Ilona: Közösségfejlesztés. Magyar Művelődési Intézet, Bp. 2001 (második, javított kiadás), IV. fejezet
- Parola az Alapelvekről. 2006/5. sz. Paul Henderson, Vercseg Ilona, Gergely Attila, Marjorie Mayo előadásai az alapelvekről és az etikai dilemmákról.
- Paul Henderson: A kirekesztettek bevonása. Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest, 2007. Parola-füzetek, 4. fejezet
- Közösségfejlesztők Egyesülete, Civil Alapítvány tevékenységének ismertetése – honlap
- Parola a Nyári Egyetemről, 2004/1. sz.
- Parola az Állampolgári Részvétel Hetéről, 2005/3-4.
- Parola a Közösségi kezdeményezéseket támogató szakmai hálózatról, 2005/1. sz.
- 1. Közelítések. 11 beszélgetés népművelőkkel a művelődési otthoni tevékenység fejlesztéséről. Alföldi Albert, Balipap Ferenc, Győri Jánosné, Hallgató Éva, Hazag Mihály, dr. Kecskeméthyé Sedi Lilla, Markolt Endre, Péterfi Ferenc, Takács Péter, Tóth János, Vattay Dénes interjúi. Szerk. Varga A. Tamás. Az interjúkat készítette Vercseg Ilona. Bp. Múzsák Kiadó, 1983. 123 p.

- Varga A. Tamás-Vercseg Ilona: "Nyitott ház-nyitott tevékenység" képzés. Bp. Múzsák, 1985., 132 p.
- Tanulóköri Kalauz. Összeállította Otso Appelqvist. Szerk. Keresztesné dr. Várhelyi Ilona. Bp., Népművelési Intézet, 1981. 103 p.
- Közösségi munka – szöveggyűjtemény. Közösségfejlesztők Egyesülete, Bp. 1993. A közösségi munka alapelvei, értékrendje és területei. 7-13. p.
- Paul Henderson: Társadalomhoz tartozás és állampolgáriság Európában. Mit tehet mindezért a közösségfejlesztés? Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest, 1997, Parola-füzetek. Alapelvek. Közös élmények, együttes válaszok
- Schiffer Rita: Settlement. Az újpesti Főiskolai Szociális Telep. In: Mozaikok a szociális gondoskodás hazai történetéből (II.) A Szoc. Munka Alapítvány kiadványa, 17. kötet, Bp. 1977. 31-75. o.

9.4. 4. tudásszintmérő vizsgafeladat

- Peter Baldock: A közösségi csoportok fejlődése és a közösségi munkás szerepe. In: Közösségi munka. Szöveggyűjtemény. Vál. Varga A. Tamás, szerk. B. Vörös Gizella. Közösségfejlesztők Egyesülete, Bp. 1993. 123-139. o.
- Vercseg Ilona: Közösségfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak. Budapest, 2004. Közösségfejlesztők Egyesülete, Parola-füzetek. IV. fejezet
- Varga A. Tamás – Vercseg Ilona: Közösségfejlesztés. Magyar Művelődési Intézet, Bp. 1998 és 2001 (második, javított kiadás). IX. és X. fejezet
- Gyakorlati útmutató közösségi munkásoknak. Budapest, 2005 májusa, Közösségfejlesztők Egyesülete, Parola-füzetek. IV. rész
- Bodorkós - Kajner - Kovács - Peták - Péterfi: RAJTunk múlik! Hogyan szervezkedjünk és képviseljük érdekeinket a lakóhelyünkön? Szerk. Kajner Péter. Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest, 2005.
- Községi egészségterv – Módszertani útmutató. Soros Alapítvány, Pécs, 1998.
- Szabadon – A szabad, közösségi rádiózás Magyarországon. Szerkesztette: Péterfi Ferenc, Szabad Rádiók Magyarországi Szervezete, Budapest, 1999.
- R. B. Warren – D.I. Warren: Szomszédságok megismerése (feltérképezése). In: A szociális munka elmélete és gyakorlata 3. kötet. Közösségi szociális munka. Szerk. Gosztonyi Géza. 162-183. o.
- R. B. Warren: Ismerd meg településedet! Parola
- Teleházak – Körkép az önszerveződő magyarországi kisközösségekről. Magyar Teleház Szövetség
- Közösségi iskolák Magyarországon. Soros Alapítvány, Budapest, 1998.
- KÖR Kézikönyv Szerkesztette: Szendrő Szupi József, Nonprofit Humán Szolgáltatók Szövetsége, Budapest 1999.

9.5. 5. tudásszintmérő vizsgafeladat

- Varga A. Tamás – Vercseg Ilona: Település, közösség, fejlesztés. Tapasztalataink a helyi társadalmi-kulturális fejlesztésről. Közösségfejlesztés a Bakonyban. Fejlesztési javaslatok Csenger várossá válásához. Országos Közművelődési Központ, Budapest, 1991.
- www.kka.hu, Esettanulmányok:
  - = Kovács – Makk – Péterfi - Vercseg: Hogyan váltak a kőbányai szülők állampolgárokká?
  - = Mészáros Zsuzsa: Közösségfejlesztési folyamat, közösségi felmérés Kecskéden, 1994-96.
  - = Peták Péter: Miért éppen Istenkút?

- Parola, 2006/1. Dér Miklósné és Molnár Aranka esettanulmányai
- Parola 2006/2-3. száma: Kelemen Árpád, Szilágyiné Lucy, Monostori Éva és társai, Hargitai Lajos, Bazsó Gabriella esettanulmányai
- Templom Józsefné: A Nap utcai modell. A városi közösségfejlesztés tapasztalatai. Budapest, 2004. (www.kka.hu Esettanulmányok)
- Cser Annamária: Városi fejlesztői munka Németországban – Essen. Parola, 1998/4.
- Pia Sellstrom: A nyilvánosság befolyása egy örebroi lakótelepen (Svédország). (www.kka.hu Esettanulmányok)
- Add tovább! Parola az Aktív Európai Állampolgáriságról, Parola, 2007/1. sz.
- Biddle, W.W. – Biddle, L.J.: A közösségfejlesztési folyamat. Szerk. Varga A. Tamás, Ford. Rakovszky Zsuzsa, Szentpéteri Gabriella, Budapest, 1988. OKK Közösségszolgálat. Falusi és városi esettanulmány
- Bakonyszentkirály, Bakonyoszlop és Csesznek Közérdekű Közösségi Kalendáriuma. 1984. Szerkesztő-közösségfejlesztő: Varga A. Tamás és Vercseg Ilona. Bp. Bakonyszentkirály Községi Közös Tanács - Népművelési Intézet, 1984. 132 p.
- Vercseg Ilona: Összehangolt együttműködés - Szada. (Tanulmány a helyi fejlesztés lehetőségeiről.) Könyvtár és társadalmi környezete III. Bp. Múzsák Kiadó, 1987. 77-100. p.
- Lakótelepi Kalauz - Újpalota. Szerk. Péterfi Ferenc. Kiadja az Újpalotai Szabadidő Központ.
- további esettanulmányok a www.kka.hu Esettanulmányok oldalon!
- Filmes esettanulmányok
  - = Közösségfejlesztés a Bakonyban. Szerkesztették a közösségfejlesztők: Varga A. Tamás és Vercseg Ilona. OKK Látószög Stúdió, 1989. november. Bp. 59 perc.
  - = Kapcsoljuk magunkat - Kecskéd. Szerk. Vercseg Ilona, rendezte Wiegmann Alfréd, 1995. OKK Látószög Stúdió, 45 perc.
  - = Közösségfejlesztés Szegváron. Szerk. Vercseg Ilona, rendezte Wiegmann Alfréd, 2005. OKK Látószög Stúdió, 110 perc.